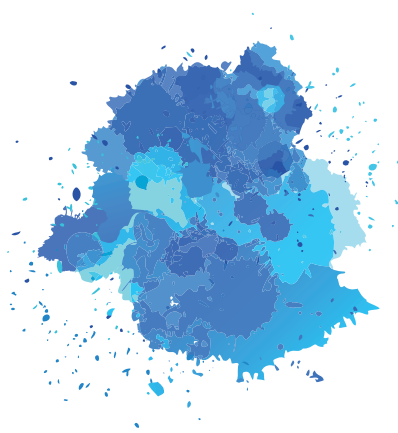

BRULOCAFICHES – GEMEENTEBELASTINGEN EN -RETRIBUTIES

HET TOEZICHT OP HET GEMEENTELIJK BELASTINGREGLEMENT

IN HET KORT

De mogelijkheid om – althans in theorie – vrij belastingen te heffen, vloeit voort uit de fiscale autonomie die de gemeente geniet. Dit principe is in de Grondwet ingeschreven en er zijn weinig uitzonderingen op.

Toch ontsnappen de gemeentelijke reglementaire rechtshandelingen niet aan iedere vorm van controle: ze zijn onderworpen aan het administratief toezicht door het Brussels Hoofd-stedelijk Gewest.

Het belastingreglement is geldig vanaf de goedkeuring door de gemeenteraad. Toch is het onderhevig aan controle betreffende 2 aspecten: de toezichthoudende overheid gaat namelijk na of de bestuurshandeling het algemeen belang niet schendt en of de wetgeving nageleefd wordt.

Er zijn 2 vormen van toezicht: schorsing of vernietiging.

WETTELIJKE BASIS

- Grondwet – art. 162, 2°
- Nieuwe Gemeentewet – art. 117, 264 e.v.
- Ordonnantie van 14 mei 1998 houdende regeling van het administratief toezicht op de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Besluit van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 16 juli 1998 betreffende de overlegging aan de Regering van de akten van de gemeente-overheden met het oog op de uitoefening van het administratief toezicht
- Ministerieel besluit van 3 maart 2011 tot vaststelling van de praktische modaliteiten voor de elektronische verzending van akten van gemeenteoverheden in het kader van het administratief toezicht

TOELICHTING

1. TOEZICHT – WETTELIJK KADER

Toezicht is de tegenwicht van de autonomie die aan de gemeente verleend wordt. De reglementen (en verordeningen) van de lokale besturen worden voorgelegd aan de toezichthoudende overheid, meer bepaald het Gewest, overeenkomstig de ordonnantie van 14 mei 1998.

De toezichthoudende overheid dient zich geval per geval uit te spreken en niet door verordenend op te treden. Ze kan de beslissing van de bevoegde gemeentelijke instantie niet wijzigen.

2. ALGEMEEN TOEZICHT OP BELASTINGREGLEMENTEN

Een belastingreglement treedt in werking vanaf de goedkeuring ervan door de gemeenteraad. Ter herinnering: opdat de rechtshandeling tegen derden ingeroepen zou kunnen worden, dient deze aangeplakt te worden en gepubliceerd op de officiële website van de gemeente, overeenkomstig artikel 112 en 114 van de Nieuwe Gemeentewet.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 2 types toezicht op de belastingreglementen, nl. het schorsingstoezicht en het vernietigingstoezicht.

2.1. Schorsingstoezicht

Artikel 9 van de ordonnantie van 14 mei 1998 bepaalt dat de regering bij besluit de uitvoering kan schorsen van de akte waarbij een gemeenteoverheid de wet schendt of het algemeen belang schaadt.

Het schorsingsbesluit moet aangenomen worden binnen de 30 dagen na ontvangst van de door de gemeente aangenomen rechtshandeling. De toezichthoudende overheid stelt de gemeentelijke overheid in kennis van zijn besluit, op straffe van nietigheid. De verzending dient uiterlijk te gebeuren op de dag dat de termijn afloopt. De termijn van 30 dagen waarover het toezicht beschikt, kan verlengd worden met 15 dagen. Daartoe richt de toezichthoudende overheid uitdrukkelijk een kennisgeving aan de gemeente voordat de oorspronkelijke termijn van 30 dagen afloopt.

De gemeente beschikt vervolgens over 2 mogelijkheden: de geschorste akte intrekken of behouden met een rechtvaardiging. Bij de laatste optie loopt de overheid het risico dat de akte vernietigd wordt indien de toezichthoudende overheid de rechtvaardiging ontoereikend vindt. Indien de toezichthoudende overheid niet binnen 30 dagen reageert op deze “gerechtvaardigde” akte, wordt de schorsing als opgeheven beschouwd.

Tijdens de schorsingstermijn heeft de akte van de gemeenteoverheid geen uitwerking.

Aangezien het niet de bedoeling is dat het schorsingsbesluit blijft bestaan in het rechtsverkeer, is er geen beroep mogelijk voor de Raad van State.

Als de gemeente niet reageert binnen de 40 dagen na de kennisgeving van het schorsingsbesluit van een beraadslaging, kan de directeur-generaal van het Bestuur

Plaatselijke Besturen of de vervangende ambtenaar de gemeente melden dat de beraadslaging van rechtswege nietig is.

2.2. Vernietigingstoezicht

De toezichthoudende overheid kan de akte van de ondergeschikte overheid vernietigen, met terugwerkende kracht: de akte wordt dan verondersteld nooit bestaan te hebben. Er wordt melding van de vernietiging gemaakt in de marge van het register van de beraadslagingen. Het vernietigingsbesluit moet meegedeeld worden aan de opsteller van de akte. De vernietiging vindt plaats binnen een termijn van 30 dagen vanaf de ontvangst van de beslissing van de gemeentelijke overheid bij het toezicht. De termijn van 30 dagen kan verlengd worden met 15 dagen, bij uitdrukkelijke kennisgeving aan de gemeente voordat de oorspronkelijke termijn afloopt.

Tegen een vernietigingsbeslissing kan beroep tot vernietiging worden aangetekend bij de Raad van State.

3. UITOEFENING VAN HET TOEZICHT

3.1. Toezending van de akten in extenso

De gemeente dient alle akten vermeld in het besluit van de Brusselse regering van 16 juli 1998 in extenso (in tweevoud, samen met verantwoordingsstukken) te sturen, waaronder de belasting- en retributiereglementen.

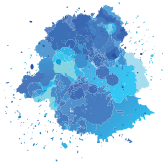
De toezichthoudende overheid dient binnen de termijn van 30 dagen (de termijn wordt berekend “kennisgeving inbegrepen”) een gemotiveerd besluit te nemen. De niet-naleving van de termijn heeft de nietigheid van het besluit tot gevolg. De termijn van 30 dagen kan verlengd worden met 15 dagen, bij uitdrukkelijke kennisgeving aan de gemeente voordat de oorspronkelijke termijn afloopt.

3.2. Modaliteiten voor de verzending

De overlegging van de beslissing van de gemeente gebeurt via aangetekend schrijven of e-mail. De ontvangst van de per e-mail verstuurd akte wordt eveneens bevestigd door middel van een ontvangstbevestiging.

3.3. Houding van het toezicht

De beslissing van de gemeenteraad dient binnen de 20 dagen na de goedkeuring verstuurd te worden. Zoals

hiervoor gesteld, beschikt de toezichhoudende overheid over 30 dagen om een formeel gemotiveerde beslissing te nemen. Als er na afloop van de termijn geen enkele beslissing genomen is, kan de akte niet langer betwist worden door de toezichhoudende overheid, maar wel nog het voorwerp uitmaken van beroep voor de Raad van State. Wij herinneren eraan dat de termijn van 30 dagen waarover de toezichhoudende overheid beschikt, verlengd kan worden met 15 dagen bij uitdrukkelijke kennisgeving aan de gemeente vóór afloop van de oorspronkelijke termijn.

REFERENTIES

> Zie ook de referenties onder fiche 2 – De fiscale autonomie van de gemeente

- Rechtspraak
 - RvS, 18 maart 2009, nr 191.596
 - RvS, 18 april 2008, nr 182.145 (*Inforum* 230665)
 - RvS, 24 juni 2004, nr 132.983 (*Inforum* 196010)
 - RvS, 24 juni 2004, nr 132.981 (*Inforum* 198861)
 - RvS, 24 mei 2002, nr 106.994 (*Inforum* 177420)
 - RvS, 13 juli 1977, nr 18.384
- Rechtsleer
 - P. GOFFAUX, *Dictionnaire élémentaire de droit administratif*, Bruylant
 - J. SOHIER, “Le contrôle de tutelle sur les communes: tendances actuelles” (*Inforum* 244196)
 - C. MOLITOR, “La tutelle administrative sur les pouvoirs locaux - Le régime applicable en Région de Bruxelles-Capitale”, Dexia - AVCB, 2004
 - M. BOVERIE, “L’autonomie fiscale des communes - Lecture accompagnée d’un récent arrêt du Conseil d’État”, *Mouv.Comm.*, 2002, p. 316 (*Inforum* 180347)
 - B. RUSLANOVA NIKOLOVA, “Belastingreglementen op ongeadresseerd reclamedrukwerk: doel en gemeentelijke autonomie”, 2009, zie www.vsgb.be

INDIEN U ER MEER OVER WIL WETEN

Deconcentratie

De overheid die de bevoegdheid bezit, delegeert ze aan een ondergeschikte overheid. Deze laatste zal de bevoegdheid uitoefenen onder het hiërarchisch bestuur van de overheid die ze gedelegeerd heeft.

Decentralisatie

Territoriale decentralisatie of per dienst bestaat in de toekenning van bevoegdheden (met inbegrip van de beslissingsbevoegdheid) aan een overheid die de bevoegdheid zal uitoefenen.

Diane DEOM, “L’évolution de la tutelle sur les pouvoirs locaux”, *Ann. Dr.*, 1991, 1/1991, p. 93 (*Inforum* 15549)

Voor een diepgaande analyse van de ordonnantie van 14 mei 1998, zie:

C. MOLITOR & A. FALYS, “La tutelle administrative sur les communes de la Région de Bruxelles-Capitale - Réflexions et commentaires à propos de l’ordonnance du 14.5.1998”, *C.D.P.K.*, 2000, p. 74 (*Inforum* 162258)

Omzendbrieven van de toezichhoudende overheid en hun dwingende kracht

De Raad van State heeft bevestigd dat de toezichhoudende overheid niet bevoegd is om in deze hoedanigheid een regelgevende bevoegdheid uit te oefenen. Een omzendbrief mag slechts gewone inlichtingen of toelichtingen bevatten betreffende de interpretatie van een norm die de ondergeschikte overheid moet toepassen. Een omzendbrief mag geen nieuwe regels toevoegen aan de bestaande wetgeving, die een zekere graad van algemeenheid vertonen en waarbij hun auteur duidelijk de intentie heeft de gemeenten te verplichten ze na te leven.

- RvS, 15 januari 2009, *F.J.F.*, nr. 2009/148, p. 570
- RvS, 24 mei 2002, nr. 106.994
- RvS, 11 maart 1998, nr. 72.369 (*Inforum* 161241)